

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
ФАКУЛЬТЕТ ЦИВІЛЬНОЇ ТА ГОСПОДАРСЬКОЇ ЮСТИЦІЇ
КАФЕДРА ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА
КАФЕДРА ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТА ПАТЕНТНОЇ ЮСТИЦІЇ

ШЕРЕШЕВСЬКІ ЦИВІЛІСТИЧНІ ЧИТАННЯ: ЗАХИСТ ПРАВ ПРИВАТНОЇ ОСОБИ В УМОВАХ ВІЙНИ

*МАТЕРІАЛИ
Всеукраїнської наукової конференції*

*Одеса,
3 грудня 2025 року*

Одеса
Фенікс
2025

За загальною редакцією

доктора юридичних наук, професора *Є. Харитонова*

Упорядники-укладачі:

Давидова Ірина Віталівна – д.ю.н., проф. кафедри цивільного права НУ «ОЮА», проф.;
Берназ-Лукавецька Олена Михайлівна – к.ю.н., доц. кафедри цивільного права НУ «ОЮА», доц.;

Павлова Вікторія Георгіївна – к.ю.н., доц. кафедри цивільного права НУ «ОЮА», доц.;

Лешикова Єлизавета Сергіївна – лаборант кафедри цивільного права НУ «ОЮА».

Організаційний комітет Всеукраїнської наукової конференції:

Харитонов Євген Олегович – д.ю.н., завідувач кафедри цивільного права НУ «ОЮА», член-кореспондент НАПрН України, заслужений діяч науки і техніки України, проф.;

Давидова Ірина Віталівна – д.ю.н., проф. кафедри цивільного права НУ «ОЮА», проф.;

Зубар Володимир Михайлович – к.ю.н., проф. кафедри цивільного права НУ «ОЮА», доц.;

Кривенко Юлія Василівна – к.ю.н., доц. кафедри цивільного права НУ «ОЮА», доц.;

Берназ-Лукавецька Олена Михайлівна – к.ю.н., доц. кафедри цивільного права НУ «ОЮА», доц.;

Павлова Вікторія Георгіївна – к.ю.н., доц. кафедри цивільного права НУ «ОЮА», доц.;

Матійко Микола Володимирович – к.ю.н., доц. кафедри цивільного права НУ «ОЮА», доц.;

Лешикова Єлизавета Сергіївна – лаборант кафедри цивільного права НУ «ОЮА».

Матеріали видано в авторській редакції.

*Повну відповідальність за достовірність і якість поданого матеріалу
несуть учасники Всеукраїнської наукової конференції та їхні наукові керівники,
які рекомендували ці матеріали до друку.*

III 49 **Шерешевські цивілістичні читання: захист прав приватної особи в умовах війни** : матеріали Всеукр. наук. конф. (Одеса, 3 груд. 2025 р.) [Електронне видання] / за заг. ред. Є. Харитонова ; НУ «Одес. юрид. академія». – Одеса : Фенікс, 2025. – 250 с. – Режим доступу: ...

ISBN 978-617-8763-00-8

Збірник містить результати наукових досліджень, присвячених питанням захисту прав приватної особи. У виданні представлено актуальні теоретичні та прикладні напрацювання, що висвітлюють питання окремих аспектів захисту прав приватної особи, удосконалення механізму правового регулювання, створення нових правових інститутів, доповнення чинних нормативно-правових актів, що своєю чергою додатково актуалізує оновлення цивільного законодавства на підґрунті загального концепту приватного права.

Збірник адресовано студентам, викладачам, науковцям і всім, хто цікавиться теорією, практикою, історією та перспективами розвитку правової науки.

УДК 347.1/7

ISBN 978-617-8763-00-8

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2025

Менджул Марія Василівна ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВА НА ПРАЦЮ ТА ЄВРОПЕЙСЬКІ ТРАНСКОРДОННІ РИНКИ ПРАЦІ	161
Мошинська Яна Степанівна ДЕЯКІ ПИТАННЯ ПОЗБАВЛЕННЯ БАТЬКІВСЬКИХ ПРАВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	165
Nekit K. EXTENTION OF CONSTITUTIONAL PRINCIPLES AND FUNCTIONSTO DIGITAL ASSETS.....	169
Orzikh Yurii Hennadiiovych SUCCESSION UNDER SWEDISH LAW AND ITS RELATIONSHIP WITH SUCCESSION UNDER UKRAINIAN LAW: CONFLICTS OF LAWS IN CROSS-BORDER SUCCESSION.....	172
Оскілко Олексій Олегович ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ЗМІСТУ ДОГОВІРНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ.....	176
Павлова Вікторія Георгіївна ПОДВІЙНА ПРИРОДА ВЕНДИНГОВИХ ПРАВОВІДНОСИН	181
Петров Володимир Володимирович ЩОДО РОЛІ ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМЦІВ У РЕАЛІЗАЦІЇ СТИМУЛЮЮЧОЇ ФУНКЦІЇ ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА	184
Резніченко Семен Васильович, Поліщук Вероніка Романівна ОСОБИСТІ НЕМАЙНОВІ ПРАВА ДІТЕЙ	188
Ромась Денис Сергійович ЦИФРОВІ ФОРМИ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ У ПРИВАТНОМУ ПРАВІ: ЕЛЕКТРОННІ ДОГОВОРИ, СМАРТ-КОНТРАКТИ ТА ГІГ-КОНТРАКТИ.....	191
Ромась Марія Іванівна ПРОБЛЕМАТИКА БАГАТОРІВНЕВОСТІ ІНТЕРЕСУ ПУБЛІЧНО- ПРАВОВИХ УТВОРЕНЬ У ПРИВАТНИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ.....	195
Сафончик Оксана Іванівна АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗІРВАННЯ ШЛЮБУ В УМОВАХ ВІЙНИ ...	198
Скрагленко Марія Ростиславівна ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ, ЗАВДАНОЇ ФІЗИЧНИМ ОСОБАМ ВНАСЛІДОК ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ: ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ТА ПРАКТИЧНІ ВИКЛИКИ. ПРОБЛЕМАТИКА В ПРАВОВОМУ РЕГУЛЮВАННІ І ПРОПОЗИЦІЇ.....	201
Спасова Катерина Іванівна РОЗІРВАННЯ ДОГОВОРУ ДАРУВАННЯ ЯК СПОСІБ ЗАХИСТУ ПРАВ ПРИВАТНОЇ ОСОБИ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	209

Павлова Вікторія Георгіївна,
кандидатка юридичних наук, доцентка,
доцентка кафедри цивільного права
Національного університету «Одеська
юридична академія»

ПОДВІЙНА ПРИРОДА ВЕНДИНГОВИХ ПРАВОВІДНОСИН

Систематизація договірної права надає можливість застосовувати норми цивільного права якісно, з мінімізацією ризиків для контрагентів різноманітних договірних конструкцій, оскільки визначає їх чітке місце та правову регламентацію. Класична модель системи договірної права класифікує договори за видами, типами, протиставляючи їх за правовою природою на протилежні моделі. Наприклад, консенсуальні та реальні, оплатні та безоплатні, строкові та безстрокові, поіменовані та непоіменовані договори. Поіменованим договором можна вважати угоду між кредитором та боржником, дефініція якої закріплена на законодавчому рівні, з вказівкою на предмет та інші істотні умови. Непоіменованим договором є угода, закріплення якої відсутнє в законодавстві, при цьому сторони, керуючись основоположним принципом цивільного права – свободою договору, спираються на існуючі законодавчі вимоги, не порушуючи їх. Частина 1 ст. 6 Цивільного кодексу України легалізує укладення сторонами нової договірної конструкції, яка задовольняє їх права та інтереси, здійснюється на засадах аналогії права та аналогії закону. Поява новітніх договірних конструкцій пояснюється швидким розвитком науково-технічного прогресу, ІТ-сфери та оцифрування.

Як було зазначено вище, система договірної права розподіляє договірні конструкції на різні типи. За даним критерієм договори класифікуються на: договори про передачу майна у власність контрагенту, договори про передачу майна у тимчасове користування, договори про надання послуг, де предметом виступає конкретний результат, договори про надання послуг, в яких предметом вважається безпосередньо процес надання послуги, договори про спільну діяльність тощо. В рамках даного дослідження, представляє інтерес договори про передачу майна у власність на оплатній та безоплатній основі, як договірний тип цивільно-правового договору до якого належать дві групи. До першої відносяться: класичний договір купівлі-продажу, роздрібна купівля-продаж, договір поставки, договір міні,

договір контрактації сільськогосподарської продукції тощо; до другої – договір ренти, договір довічного утримання (догляду) та договір дарування. Слід зазначити, що в даному переліку є договори, які розподіляються на специфічні види. Наприклад, різновидом договору дарування є пожертва (ст. 729 ЦК України), договір дарування з умовою, договір дарування з відкладальною обставиною (ст. 723 ЦК України) [1]. В свою чергу, видами договору роздрібної купівлі-продажу відповідно до чинного законодавства є: 1) договір роздрібної купівлі-продажу з умовою про отримання товару покупцем в обумовлений строк, який зазначається в договорі. В рамках встановленого періоду, продавець не має права продажу товару іншому контрагенту (ст. 701 ЦК України); 2) договір роздрібної купівлі-продажу за зразками (ст. 702 ЦК України); 3) договір роздрібної купівлі-продажу з використанням торгових автоматів (ст. 703 ЦК України); 4) договір роздрібної купівлі-продажу з умовою про доставку товару продавцем (ст. 704 ЦК України); договір найму-продажу (ст. 705 ЦК України). Договором роздрібної купівлі-продажу з використанням торгових автоматів є вендинговий договір, який, в свою чергу, є складовою більш широкого процесу, а саме вендингових правовідносин.

Вендинг – це автоматизована купівля-продаж товарів з використанням торгових автоматів. Феномен вендингу з’явився та швидко набув широкого використання, оскільки це простий та зручний спосіб придбання речей без особистої участі продавця – вендора, що забезпечується мобільністю, автономією та попитом на різноманітні товари та послуги. Іншими словами, це сучасна форма автоматизованої торгівлі, яка здійснюється шляхом конклюдентних дій без контакту з продавцем. Вендингові правовідносини з’явилися тисячі років тому, коли в старовинних храмах за допомогою відповідних пристроїв можна було придбати святу воду, опускаючи монети у спеціальну ємкість. Сучасним вендинговим автоматизованим апаратам передували механічні апарати, які називалися вендорами. Сьогодні дивує споживачів різноманіттям товарів та послуг, які можна придбати використовуючи вендингові апарати, які майже захопили сферу роздрібної торгівлі. За статистичними даними найбільша кількість вендингових апаратів зафіксована у США, Японія вражає кількістю видів товарів та послуг, які надаються вендинговими апаратами [2]. Навіть, гуляючи вулицями Токіо та потрапивши під дощ, в одну мить можна придбати парасольку, яка пропонується вендинговим апаратом.

Юридичною характеристикою вендингового договору, як різновиду договору роздрібної купівлі-продажу є те, що він вважається публічним договором, а також договором приєднання, який укладається шляхом конклюдентних дій. Українське законодавство, незважаючи на популяризацію вендингових правовідносин, не закріплює нормативного визначення та правил розміщення, обслуговування, закупівлі товарів, а також самих вендингових апаратів. Крім того, відсутні норми щодо позадоговірної відповідальності між виробником та третьою особою. Цивільний кодекс України не надає законодавчого визначення вендингу, при цьому, захищає споживача як слабку сторону договору шляхом обов'язкового розміщення на апараті інформації про продавця, його місцезнаходження та режим роботи. Крім того, обов'язковим є розміщення на автоматі інструкції по його використанню. Формою укладення даного виду договору роздрібної торгівлі законодавець визначає конклюдентні дії. Основним правом покупця за умови оплати товару є вимога про негайне надання йому товару або повернення коштів, в разі неотримання продукції. Враховуючи, що покупцем товарів виступає споживач, за допомогою слід звертатися до Закону України «Про захист прав споживачів».

Слід зазначити, що розглядати вендингові правовідносини в межах договору роздрібної купівлі-продажу з використанням торгових автоматів (ст. 703 ЦК України) неможливо, оскільки вони охоплюють договірні правовідносини між власником вендингового апарату на особу, що реалізує продукцію; виробником та покупцем вендингових апаратів; особою, що реалізує продукцію та юридичною особою, на території якої розміщені автомати; особою, що реалізує продукцію та споживачем; власником апарату та особою, що спричинила шкоду апарату чи якої спричинено шкоди апаратом тощо. Враховуючи вищевикладене, є нагальна потреба в розробці єдиного нормативного акту, регламентуючого правила здійснення вендингової торгівлі для встановлення суб'єкта відповідальності перед кінцевим учасником – споживачем.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Цивільний кодекс України: Кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
2. Микитенко Л. Вендинг: питання теорії і практики. *Господарське право і процес*. 2019. № 6. С.89-93.